

Regionale Klachtencommissie Wvggz Friesland BESLISSING

Klaagschriftnummer: KC 2022-15

Inzake

Klaagster, wonende en met mailadres

tegen

anios, psychiater A en psychiater B, (hierna samen ook: verweerders), allen werkzaam in dienst van GGZ Friesland.

A. De klachten

Klaagster kan zich er niet in vinden

1. dat er geen onderzoek is gedaan naar haar behoefte aan zorg en wat volgens haar noodzakelijk is,
2. dat zij is geïnjecteerd met medicatie zonder noodzaak,
3. dat zij olanzapine zou moeten nemen,
4. dat inbreuk is gepleegd op haar privacy door inzetten van cameratoezicht en
5. dat zij na 28 juli 2022 opgenomen bleef.

Deze klachten vallen onder de werking van de klachtregeling zoals opgenomen in de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

Daarnaast heeft klagster aangegeven dat de (voortgezette) crisismaatregel zou moeten worden opgeheven.

B. De gevolgde procedure

1. Op 23 juli 2022 heeft de klachtencommissie (hierna: de commissie) een klaagschrift van klagster ontvangen met de hierboven genoemde klachtpunten, met uitzondering van het 5^e klachtonderdeel, dat heeft zij op 28 juli 2022 aangevuld.
2. Klaagster heeft de commissie toestemming gegeven om haar dossier in te zien.
3. Op 22 augustus 2022 hebben verweerders anio en psychiater A een verweerschrift ingediend.
4. De commissie heeft de klachten behandeld tijdens een hoorzitting op 22 augustus 2022. Klaagster is verschenen in persoon. Verweerders psychiater A en anios zijn verschenen, verweerder psychiater B was afwezig wegens vakantie.
5. Ter zitting hebben partijen hun standpunten nader toegelicht. Van de hoorzitting is een verslag gemaakt dat bij deze beslissing wordt meegezonden.

C. Feiten en standpunten van partijen

1. De commissie gaat uit van de volgende feiten.
2. Ten aanzien van klagster was een crisismaatregel afgegeven op 15 juli 2022, die is voortgezet bij beschikking van 18 juli 2022 van de rechtbank Noord-Nederland, afdeling privaatrecht, locatie Leeuwarden. Deze voortgezette crisismaatregel geldt tot en met 8 augustus 2022.

De rechtbank heeft daarin overwogen dat klaagster lijdt aan een psychische stoornis, die leidt tot ernstig nadeel gelegen in ernstig lichamelijk letsel, maatschappelijke teloorgang en de situatie dat de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

Verder heeft de rechtbank overwogen:

“Voorafgaand aan de opname - in de thuissituatie - was betrokkene motorisch erg onrustig. Betrokkene was voortdurend in de weer en heeft de afgelopen dagen weinig geslapen. Betrokkene liep door huis te schreeuwen en was boos op haar partner. Zij is vervolgens van huis weggelopen met een rugzak en teddybeer met het voornemen om buiten te gaan slapen. Betrokkene heeft een zoontje en het lukt momenteel niet om vanuit de desorganisatie voor hem te zorgen. Ook lukt het betrokkene momenteel niet om te werken, terwijl zij wel een hoge druk ervaart om te gaan werken. Zij heeft aansturing nodig maar laat dit zelf niet toe. Betrokkene kan vervolgens met de nodige stemverheffing reageren. De crisissituatie is zo ernstig dat de procedure voor een zorgmachtiging niet kan worden afgewacht.”

De rechtbank oordeelt dat de in de crisismaatregel genoemde zorg noodzakelijk is om het ernstig nadeel af te wenden. In de voortgezette crisismaatregel is onder meer bepaald dat bij wijze van verplichte zorg aan klaagster medicatie kan worden toegediend, dat zij opgenomen kan worden in een accommodatie en dat toezicht op haar uitgeoefend kan worden. Deze modaliteiten van verplichte zorg waren (onder meer) ook opgenomen in de crisismaatregel van 15 juli 2022.

3. Klaagster is op 14 juli 2022 in de avond opgenomen in de kliniek in Leeuwarden. Toen is ook een beslissing tot het verlenen van tijdelijke verplichte zorg voorafgaand aan een crisismaatregel genomen. In de vroege ochtend van 15 juli 2022 is beoordeeld of klaagster in staat is tot een redelijke waardering van haar belangen ten aanzien van noodzakelijke zorg en uitoefening van rechten en plichten op grond van de Wvvgz, waarbij tot de conclusie is gekomen dat zij dat niet is.

Klaagster is, na een periode waarin zij enkele uren in slaap was gevallen in een kamer op de locatie voor crisisbeoordeling (CBL), nadat zij in de nacht/vroege ochtend weer wakker werd, naar een separeerruimte gebracht en daar gebleven. Blijkens het dossier is de crisismaatregel om 9.06 uur van kracht geworden en is rond 10:30 medicatie aan klaagster toegediend (Haldol en promethazine).

4. Op 15 juli 2022 heeft verweerder psychiater A als (waarnemend) zorgverantwoordelijke een beslissing genomen in de zin van artikel 8:9 Wvvgz.

In die beslissing is overwogen, voor zover hier van belang:

“Welke verplichte zorg krijgt u? Toedienen van vocht, voeding en medicatie, verrichten van medische controles of andere medische handelingen en therapeutische maatregelen, ter behandeling van een psychische stoornis, of vanwege die stoornis, ter behandeling van een somatische stoornis. Beperken van de bewegingsvrijheid Insluiten Uitoefenen van toezicht op betrokkene Aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat betrokkene iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen Opnemen in een accommodatie

Motivatie toediening Het is noodzakelijk dat u antipsychotische danwel stemmingsstabiliserende danwel rustgevende medicatie gaat gebruiken om de manische en psychotische symptomen die u doormaakt te kunnen behandelen en ook om terugval te voorkomen. Psychofarmaca zijn noodzakelijk om de manische psychose te behandelen, het ernstig nadeel weg te nemen en stabiliteit in functioneren te verkrijgen of behouden. Bij veilig gebruik van medicatie horen labcontroles.

[...]

Motivatie uitoefenen toezicht op betrokkene Cameratoezicht is noodzakelijk gezien het onderbenoemde ernstig nadeel zodat u goed in de gaten gehouden kan worden en indien nodig tijdig ingegrepen kan worden met als doel om het gevaar af te wenden.

Motivatie beperkingen in vrijheid leven in te richten Het is noodzakelijk dat u de ambulante hulpverlening toe laat en de afspraken met hen nakomt, omdat anders de behandeling niet meer thuis kan plaatsvinden. U kunt niet zonder de steun en structurering van de ambulante hulpverlening, daarnaast is het noodzakelijk het psychiatrisch beeld te monitoren. Het is noodzakelijk om tijdens de huidige opname de telefoon in te nemen en daarmee het gebruik

hiervan te beperken. Dit omdat gebleken is dat er door dit gebruik ernstig nadeel ontstaat (patiënte belde in de CBL herhaaldelijk 112)

Motivatie opnemen in Opname is noodzakelijk nu u de noodzakelijke medicatie en zorg weigert, het is ambulantly niet mogelijk om op een veilige manier deze zorg te verlenen. Opname is noodzakelijk zijn om veilige zorg te kunnen bieden gezien de manische / psychotische ontregeling. Het is niet mogelijk om in de thuissituatie ernstig nadeel weg te nemen."

Klaagster heeft eerst op 14/15 juli 2022 in de gesloten separeerruimte verbleven, daarna nog een paar dagen in een separeerruimte met de deur open en is op 18 juli 2022 naar de afdeling gegaan.

Blijkens het dossier slikte klaagster vanaf 19 juli 2022 zowel olanzapine als lithium.

Nadat klaagster in toenemende mate verlof had om naar huis te gaan, is zij op 8 augustus 2022 ontslagen.

Standpunt klaagster

5. Klaagster heeft aangegeven dat zij in de aanloop naar de opname wel ontregeld raakte, maar vooral behoefte had aan rust en slaap. Klaagster heeft aangegeven dat zij heeft gelezen dat er ook landen zijn waar afgewacht wordt tot een manie of een depressie gewoon overgaat. Klaagster had graag die gelegenheid gehad in dit geval.
6. Als anders was gereageerd door haar omgeving en er was een gesprek met haar en haar partner samen geweest, dan was het al beter gegaan. Ze kon haar zoontje niet zien en ze had het gevoel dat ze niet zichzelf kon zijn en niet veilig was in haar eigen huis. Ze had gewoon rust nodig en daar is niet voldoende aandacht voor geweest. De manier waarop zij werd benaderd door haar partner, maar ook door anderen was niet plezierig; niet geprobeerd is een oplossing te zoeken die bij haar paste.
7. Klaagster vindt dat er geen sprake was van ernstig nadeel, wat blijkens de Wvvgz wel aanwezig moet zijn. Zij viel niemand aan, was niet agressief. Ze werd pas boos toen ze in de separeerruimte verbleef. Het was volstrekt onnodig om haar via een injectie medicatie te geven. Zij had ook gewild dat men anders met haar had gecommuniceerd, via briefjes en met maximaal 2 mensen in de buurt, zodat het minder overweldigend was en zij de gelegenheid had vragen die haar gesteld werden in zich om te laten gaan en zij via een briefje had kunnen antwoorden.
8. Dat haar medicatie is toegediend vindt zij niet begrijpelijk, ze had liever de tijd gekregen om tot rust te komen. Het cameratoezicht in de separeerruimte vindt zij ook onterecht.
9. Op 28 juli 2022 heeft klaagster haar klacht aangevuld omdat zij vond dat ze in ieder geval op dat moment wel naar huis kon. Het feit dat zij lang van huis was, zij haar zoontje zo weinig zag en het weer een tijd kost om het contact met hem goed op te bouwen, had doorslaggevend moeten zijn om haar eerder naar huis te laten gaan. Zij had graag willen kunnen laten zien dat dat goed was gegaan. Ook dat zij langer van haar werk weg was, was niet nodig geweest.
10. Ter zitting heeft klaagster gevraagd om toekenning van een schadevergoeding.

Standpunt verweerders

11. Verweerders hebben aangegeven dat er naar hun mening wel gesprekken zijn geweest met klaagster, zowel in de thuissituatie als op de kliniek waarbij er aandacht was voor de visie van klaagster op wat er aan de hand was en wat er aan te doen was.
12. Toen klaagster was gezien op de CBL was het niet goed mogelijk een gesprek met haar te voeren. Zij zocht op de CBL een kamer op en viel in slaap. De hoop was dat haar situatie zou verbeteren door de slaap en de rust, maar toen zij na enkele uren wakker werd was haar situatie niet verbeterd. Door het gedrag van klaagster, zij schreeuwde hard, ze stelde zich fysiek ook intimiderend op, ze was motorisch onrustig en goed contact maken was niet mogelijk, is besloten om haar naar een separeerruimte over te brengen. Om de separatie zo kort mogelijk te laten duren en gelet op alle omstandigheden, is ervoor gekozen klaagster ook medicatie toe te dienen.

13. Wanneer iemand gesepareerd wordt en de deur dicht gaat is er altijd cameratoezicht, in het kader van de veiligheid van de betrokken persoon. Daarbij wordt geen verdere afweging in de omstandigheden gemaakt.
14. De beslissingen zijn genomen door verweerder als zorgverantwoordelijke.
15. Na enige tijd wilde klaagster graag naar huis. Zij nam wel lithium, maar wilde liever geen olanzapine nemen. Omdat er al met al nog sprake was van een fragiele vooruitgang, was er onvoldoende basis om haar geheel naar huis te laten gaan. Daarbij is er ook rekening mee gehouden wat het zou kunnen betekenen in de relatie met klaagster haar zootje als klaagster wel naar huis zou gaan en het na korte tijd toch niet goed zou gaan.

D. Overwegingen van de commissie

Vooraf

1. Eerst ter zitting heeft klaagster aangegeven dat in de periode voorafgaand aan haar opname door haar omgeving zowel in de familiesfeer als door GGZ Friesland niet goed is gereageerd op haar ontregeling. De commissie heeft de klacht bij ontvangst niet begrepen als dat die breder was dan de periode van opname zelf en daarom betrokkenen vanuit bijvoorbeeld het FACT-team niet als verweerder aangemerkt. Klachtonderdeel 1 zal de commissie dan ook slechts behandelen vanuit de context waarbij verweerders betrokken waren en in relatie tot de genomen beslissingen tot het verlenen van (tijdelijke) verplichte zorg. Dit laat onverlet dat wanneer klaagster wil klagen over de hulpverlening voorafgaand aan de opname, zij dat alsnog in een klachtprocedure op grond van de Wkkgz kan doen.
2. Onder A is vermeld dat klaagster ook heeft geklaagd over het voortduren van de crisismaatregel. Dit valt niet onder de klachtgronden die in artikel 10:3 van de Wvvgz limitatief zijn opgesomd. De commissie is niet bevoegd een oordeel te geven over het voortduren van de (voortgezette) crisismaatregel.
3. Verweerder psychiater B was verhinderd de behandeling van de klacht bij te wonen wegens vakantie. De commissie merkt in zijn algemeenheid op dat bij de behandeling van Wvvgz-klachten relatief korte termijnen gelden, zodat voor het plannen van een zitting weinig speelruimte mogelijk is. Vanuit die gedachte is het belangrijk dat vanuit GGZ Friesland rekening gehouden wordt met de mogelijke inzet van vervanging. In dit geval acht de commissie zich met de informatie vanuit het dossier en van verweerders psychiater A en anios voldoende ingelicht.

Beoordeling

4. Op grond van artikel 3:3 Wvvgz kan, als het gedrag van de persoon als gevolg van zijn psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel, als uiterste middel verplichte zorg worden verleend indien er geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid zijn, er voor betrokkene geen minder bezwarende alternatieven met het beoogde effect zijn (subsidiariteit), het verlenen van verplichte zorg, gelet op het beoogde doel van verplichte zorg evenredig is (proportionaliteit) en redelijkerwijs te verwachten is dat het verlenen van verplichte zorg effectief is (doelmatigheid).
Op grond van artikel 7:3 Wvvgz kan verplichte zorg voorafgaand aan een crisismaatregel worden verleend indien redelijkerwijs mag worden verondersteld dat een crisismaatregel zal worden genomen en alleen in een korte periode van maximaal 18 uur (12 uur gerekend vanaf het moment waarop de betrokken door een psychiater wordt onderzocht ten behoeve van een medische verklaring).
5. In dit geval is klaagster op donderdagavond 14 juli 2022 naar de GGZ-locatie gebracht en is er zoals verweerders aangeven en ook uit het dossier blijkt, met haar gesproken om te beoordelen wat de beste aanpak was. Klaagster heeft aangegeven dat zij rust wilde, en slaap, om haar gedachten weer op orde te krijgen. Volgens klaagster was een opname en toediening van medicatie, op 15 juli 2022, voor haar niet de beste oplossing.
6. De commissie begrijpt dat de opname, waardoor klaagster ook niet bij haar kind kon zijn, en de gebeurtenissen daar omheen, het op dat moment niet meer hebben van de regie

over haar leven, ingrijpend voor haar zijn geweest. Uit het dossier komt een situatie naar voren waarbij in de dagen voorafgaand aan de opname met klaagster en ook haar echtgenoot is gesproken door diverse medewerkers van het FACT-team, maar er helaas geen situatie is ontstaan die de kennelijk snelle ontregeling van klaagster kon omkeren. Klaagster schetst het beeld dat, mits zij de tijd had gehad en anderen beter hadden gehandeld, zij zelf uit de situatie van ontregeling had kunnen komen. Waar het gaat over de periode voor de opname kan de commissie dit, zoals hierboven onder D1 overwogen, niet beoordelen. Hoewel dit wat is gebeurd niet meer kan veranderen, zoals tijdens de zitting ook kort aan de orde is geweest, kan mogelijk een aangepast signaleringsplan of een zelfbindingsverklaring klaagster in de toekomst helpen.

7. Waar het gaat over de verplichte zorg voorafgaand aan de crisismaatregel en tijdens de (voortgezette) crisismaatregel, komt uit het dossier naar voren dat is getracht met klaagster te overleggen, maar dat daarvoor in het begin nauwelijks tot geen mogelijkheid was. Vanuit die optiek en de in het dossier en door verweerders geschetste situatie kort voordat zij naar de separeerruimte werd overgebracht, is er voor de commissie geen reden te twijfelen aan de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg voorafgaand aan de crisismaatregel. Eerst is gekeken of klaagster mogelijk na enige rust in een betere toestand wakker zou worden, maar toen dat niet zo was, werd als enige mogelijkheid gezien om haar naar de separeerruimte te brengen onder meer omdat zij erg geagiteerd was, hard schreeuwde, zich fysiek ook intimiderend opstelde en erg onrustig was. Na enige tijd is vervolgens gekozen voor toediening van medicatie. Uit het dossier komt naar voren dat op dat moment de crisismaatregel was ingegaan.
De commissie begrijpt van klaagster dat zij de situatie anders heeft beleefd, maar heeft gelet op alle omstandigheden, geen aanleiding te twijfelen aan de inschatting van verweerders dat het toedienen van de medicatie noodzakelijk was gelet op de heftige reactie van klaagster en de wens van verweerders om de separatie zo kort mogelijk te laten duren.
De commissie merkt op dat de beslissing op grond van artikel 8:9 Wvvggz vermeldt dat het noodzakelijk is dat klaagster antipsychotische dan wel stemmingsstabiliserende dan wel rustgevende medicatie gaat gebruiken. De commissie gaat ervan uit dat daarmee ook is bedoeld op de korterdurende medicatie zoals klaagster die kreeg op 15 juli 2022. Het verdient aanbeveling om voor zover mogelijk, in de beslissing op grond van artikel 8:9 ook aan te geven welke medicatie, eventueel ook voor een oplopende situatie, gegeven kan worden.
8. Het klachtonderdeel over cameratoezicht gaat over de periode waarin klaagster in de separeerruimte zat en die ook gesloten was. Klaagster vindt dit een inbreuk op haar privacy. De commissie heeft begrepen dat zodra de deur van een separeerruimte gesloten is, cameratoezicht noodzakelijk is vanwege de veiligheid van degene die zich in de separeerruimte bevindt. De commissie acht dat toezicht, waarin overigens ook is voorzien in de crisismaatregel en de beslissing op grond van artikel 8:9 Wvvggz, dan ook logisch en uit de aard van de zaak, uitzonderlijke omstandigheden daargelaten, proportioneel en doelmatig.
9. Vanaf 19 juli 2022 nam klaagster de aangeboden medicatie, lithium en olanzapine, zij het eerst onder drang. Lithium wilde zij op een gegeven moment wel blijven nemen, maar de olanzapine eerst nog niet. De commissie acht op dit punt echter ook voldaan aan de eisen die de Wvvggz stelt ten aanzien van verplichte zorg. Nu olanzapine eerder ook doelmatig is gebleken, moet dat nu ook doelmatig worden geacht.
10. Klaagster heeft op 28 juli 2022 haar klacht aangevuld en aangegeven dat de opname niet meer noodzakelijk was. Klaagster vindt dat haar op zijn minst het voordeel van de twijfel had moeten worden gegeven zodat zij zo kort mogelijk bij haar zoontje weg was, terwijl van de kant van verweerders is aangegeven dat juist ook in het belang van klaagsters band met haar zoontje eerst voorzichtig moest worden gebouwd aan een meer bestendig herstel. De commissie acht die afweging van verweerders niet onredelijk en vindt niet dat de verplichte zorg in de vorm van opname na 28 juli 2022 buitenproportioneel was. Dat er andere keuzes gemaakt hadden kunnen worden, zoals

in de optiek van klaagster, maakt niet dat de gemaakte en gemotiveerde keuze door verweerder niet houdbaar zou zijn.

11. Alles bij elkaar is de commissie van oordeel dat de klachten ongegrond zijn en dat zij onbevoegd is te oordelen over het klachtonderdeel dat gaat over (het voortduren van) de crisismaatregel.
12. Het ter zitting gedane verzoek om schadevergoeding hoeft om deze reden geen beoordeling.

Beslissing¹

De commissie

- verklaart de klachten onder A 1 tot en met 5 ongegrond en
- is onbevoegd te oordelen over klacht over (het voortduren van) de crisismaatregel.

Gegeven op 29 augustus 2022 te Leeuwarden door mevrouw mr. S.E. van der Heijden als voorzitter, de heer drs. H.P. Wisman en de heer drs. J.T. Pietersma als leden, bijgestaan door mevrouw T.E. Miedema-de Haan als ambtelijk secretaris die deze beslissing heeft verzonden op 29 augustus 2022.

mr. S.E. van der Heijden,
voorzitter.

¹ Op grond van artikel 10:7 Wvvgz kunnen partijen binnen zes weken in beroep gaan tegen de beslissing van de klachtencommissie door indiening van een gemotiveerd verzoekschrift bij de rechtbank.